

Betreft : Terugkoppeling BO MIRT
Aan : Leden van de Commissie Fysiek domein
T.b.v. : Commissie van 31 januari 2024
Van : F.F.H. van der Kleij en R. Boom
Behandelaar : Roelof Siepel
E-mail/telefoonnummer : r.siepel@huizen.nl
Datum : 22 november 2023
Status : informatief

Geachte leden van de commissie Fysiek Domein,

Via deze brief informeren wij u over het Bestuurlijk overleg (hierna BO) Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) van 7 november jl.

Het BO MIRT (medio november) en BO Leefomgeving (medio juni) zijn de twee momenten in het jaar waar regio's afspraken maken met het Rijk over inzet en investeringen op ruimtelijke- en mobiliteitsopgaven. Over het BO Leefomgeving bent u geïnformeerd in onze commissiemededeling van 18 juli jongleden. Deze overleggen vinden plaats per landsdeel. Wij vallen onder landsdeel Noordwest Nederland met daarbinnen de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. De Metropoolregio's Amsterdam (MRA) en Utrecht (MRU) hebben het voortouw in de voorbereiding van deze overleggen met het Rijk, wat een keuze is van het Rijk. De regio Gooi en Vechtstreek wordt in dit overleg vertegenwoordigd via de delegatie van de MRA. Tijdens het BO MIRT van 7 november waren namens alle MRA-partijen gedeputeerde Jeroen Olthof (Provincie NH) en wethouders Melanie van der Horst (Amsterdam) en Julius Lindenbergh (Almere) aanwezig. De input is vooraf afgestemd in de platformen Ruimte en Mobiliteit van de MRA waarin namens Gooi en Vechtstreek portefeuillehouders Hugo Bellaart en Bart Heller zitting hebben.

Vanwege de demissionaire status van het kabinet konden er dit jaar geen grote financiële besluiten worden genomen. Wel zijn er procesafspraken gemaakt en zijn voor onze regio relevante bespreekpunten over de A27 en de NOVEX MRA ter tafel gekomen.

A27 bespreekpunt op het BO MIRT

De Regio Gooi en Vechtstreek heeft zich sterk ingezet samen met andere belanghebbende partijen (in het bijzonder de provincie Flevoland, maar ook in samenwerking met provincie Noord-Holland), om de problematiek rondom de A27 op de agenda te krijgen én te houden bij het Rijk. Niet alleen vanwege de huidige knelpunten maar ook vanwege de grote woningbouwopgaven in Almere en Oostervold en met bereikbaarheid als randvoorwaarde daarvoor.

Eerder dit jaar heeft het Rijk een herprioritering van het mobiliteitsfonds aangekondigd. In eerdere kamerbrieven¹ heeft het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aangekondigd een beweging te maken van aanleg naar instandhouding, vanwege de beperkte stikstofruimte, prijsstijgingen en arbeidskrachte. Landelijk zijn er zeventien (vaar)wegenprojecten 'on hold' gezet. In de MRA betreft dit de A27, Knoop punt Eemnes-Zeewolde en op de A9 het Rottepolderplein. Het Rijk bevestigt nut en noodzaak en de ambitie om deze projecten te herstarten als aan de condities voor voldoende financiële ruimte, stikstofruimte en uitvoeringscapaciteit wordt voldaan.

¹ Kamerbrief Miljoenennota

Vanuit de MRA is begrip getoond voor de beweging van aanleg naar instandhouding, maar er zijn tegelijkertijd zorgen geuit over de bestaande knelpunten en bereikbaarheid als belangrijke randvoorwaarde voor verdere verstedelijking.

Met bewindspersonen is in het BO MIRT voor de A27 knooppunt Eemnes-Zeewolde specifiek een afspraak gemaakt de A27 opnieuw te agenderen tijdens het BO MIRT 2024. De uitgangspunten en mogelijkheden van een toekomstige MIRT-verkenning worden dan besproken. Ook eventueel andere oplossingen voor de bereikbaarheidsopgave in Flevoland worden daarin bekeken, en daarnaast de ondervonden hinder in Noord-Holland (met name bij Blaricum, Huizen en Laren). In de tussentijd wordt onderzocht wat de impact is van het op pauze zetten met betrekking tot bereikbaarheid, woningbouw en economie en welke verzachtende maatregelen er voorbereid kunnen worden om ernstige opstoppingen/filevorming te voorkomen en waarmee (een deel van) de afgesproken woningbouw wel uitgevoerd kan worden. Ook vindt monitoring plaats, zoals de drukte op binnenwegen rondom de A27 en kijken we naar minder-hinder maatregelen.

In het verlengde hiervan werken Rijk en MRA de vastgestelde Ruimtelijke Strategische Verkenning Almere Pampus uit, waar 7 miljoen euro financiering vanuit ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is toegezegd. Het doel is om tijdens het BO MIRT 2024 een goed beeld te krijgen van de ontwikkelkansen van Almere Pampus en de daarvoor benodigde ontsluiting en financieringsafspraken. Regio Gooi en Vechtstreek is hierbij aangesloten via het overleg Oostflank.

A1 en Gooilijn

De snelweg A1 is dit jaar niet als apart agendapunt teruggekomen op de BO MIRT agenda. Wel is de A1 in beeld gekomen in relatie tot het goed doorstromen van de ring A10 rond Amsterdam. Daarbij is aangegeven dat de aangrenzende snelwegen, waaronder A1, in samenhang bekeken moeten worden. Tijdens het BO MIRT in 2022 zijn er voor de A1 afspraken gemaakt binnen het totaalpakket van de TVIP (Toekomstvast investeringspakket). Dit pakket omvat mobiliteitsmaatregelen die nodig zijn om tot 2030 woningen bij te kunnen bouwen in Flevoland. Verbeteren van op- en afritten van de A1 zijn in dat pakket opgenomen. Het Rijk heeft in 2022 de noodzaak onderkend van deze maatregelen. Nog niet voor alle maatregelen uit dit pakket is de benodigde financiering gevonden bij het Rijk, waaronder voor deze maatregelen voor de A1. Dit blijven we vanuit onze regio en gezamenlijk met de MRA op de agenda houden bij het Rijk, zodat wanneer er weer meer financiële ruimte is bij het Rijk dit z.s.m. opgepakt kan worden.

Samen met ook regio's ten oosten van ons, waaronder regio Amersfoort, blijven we ook aandacht vragen voor het doorstromen van de treinen op de Gooilijn. Eerder dit jaar is in september tijdens een BO GNOE (wat staat voor Goederenpad Noord-Oost Europa) nut en noodzaak besproken voor het voortzetten van de studie naar verkenning van andere routes voor vervoer van goederen over spoor. Daarmee zou ook goederenvervoer van de Gooilijn af kunnen wat ruimte schept voor meer personentreinen. Verwachting is dat eind 2024 dit onderzoek wordt opgeleverd. Regio GV is hierop aangehaakt en voert de lobby ook nauw samen met o.a. Provincie Noord-Holland, Regio Amersfoort, Provincie Utrecht en de MRA.

Verder blijft de regio Amersfoort ook aandacht vragen voor de Gooilijn en de A1 in relatie tot het kunnen bouwen van extra woningen. Amersfoort behoort tot een van de 15 grootschalige woningbouwprojecten van het Rijk.

Uitvoeringsagenda NOVEX MRA

(de binnen de Nationale Omgevingsvisie uitwerking van het in 2022 door de raden en Staten onderschreven Verstedelijkingsconcept MRA). Novex MRA met groen-blaauwe maatregelen (natuur, landschap, water, recreatie) als essentieel onderdeel van verstedelijking en woningbouwopgave.

In het BO Leefomgeving van 2023 is afgesproken verder toe te gaan werken naar een uitvoeringsagenda NOVEX MRA. Daarin wordt een totaalbeeld gegeven van alle noodzakelijke maatregelen om het Ontwikkelperspectief (vestedelijkingsstrategie) MRA te realiseren. Een belangrijke opgave hierbinnen is het versterken van de groen-blaauwe structuren. Het Rijk heeft in het BO MIRT aangegeven dat groene en blauwe maatregelen een essentieel onderdeel zijn van de verstedelijking en de woningbouwopgave. Ook opgaven uit onze regio worden hierin opgenomen. Er is afgesproken om gezamenlijk te kijken naar mogelijke financieringsvormen om deze maatregelen in de toekomst te bekostigen en toe te werken naar concrete afspraken in het BO Leefomgeving 2024. Het is nog onzeker in hoeverre dit haalbaar is gezien de kabinetsformatie en het goed betrekken van alle partijen binnen de MRA. Hierover wordt u later in 2024 verder geïnformeerd.

Overige agendapunten

- *Noodzaak versnelde aanpak netcongestie in verband met grote impact op wonen, werken, energietransitie en mobiliteitstransitie*

Rijk en MRA hebben de zorgen besproken over de negatieve gevolgen van de netcongestie voor de bouw van woningen, realisatie werklocaties, duurzame energieopwekking, verduurzaming van de mobiliteit (laadpalen) en treindienstregeling.

- *MIRT-project derde perron Amsterdam Zuid klaar voor volgende MIRT-fase*

In de MRA is onder meer vastgesteld, dat het MIRT-project derde perron Amsterdam Zuid, met de vaststelling van de Voorkeursbeslissing door staatssecretaris van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in de afronding van de verkenningsfase zit. Met een derde perron komt er meer ruimte vrij op station Amsterdam Zuid waardoor meer treinen kunnen stoppen. Dat is tevens belangrijk voor het meer treinen kunnen laten rijden in de toekomst ook vanuit en naar onze regio. Het project staat klaar om de planning- en studiefase in te gaan om in 2027 samen met programma Zuidasdok afspraken te maken over inpassing van het project derde perron. Deze is noodzakelijk om internationale treinen op te vangen in Amsterdam-Zuid en zo meer ruimte te maken op Amsterdam Centraal.

- *Meerjarige Adaptieve Uitvoeringsagenda Fiets vastgesteld*

Rijk en MRA hebben afgesproken toe te werken naar een afwegingskader voor fietsprojecten. Het Rijk gebruikt dit kader bij keuzes voor toekomstige investeringen van rijks gelden die bijdragen aan een landelijk dekkend netwerk van doorfietsroutes. De MRA heeft aandacht gevraagd voor realisatie doorfietsroutes voor ontsluiting stedelijke- en landelijke gebieden. Het is een makkelijke manier om te investeren in fiets, want het intervenueert niet met stikstof en is relatief goedkoop. Het Rijk wilt graag verder blijven inzetten op de fiets.

- *Meerjarenprogramma mobiliteitsgedrag Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB)*

In een eerdere programmaraad van SBaB zijn er afspraken gemaakt in het kader van Meerjarenprogramma mobiliteitsgedrag SBaB 2024 – 2030. Dit om verdere invulling te geven aan gedragsbeïnvloeding om mobiliteit te sturen op de juiste tijd en plaats, zoals thuiswerken, spitsmijden, onderwijs- en werkgeversaanpak. Rijk en MRA investeren gezamenlijk maximaal €2,7 miljoen voor de uitvoering van deze activiteiten in 2024.

Verder is in het BO MIRT aangekondigd dat er een nationale aanpak mobiliteitstransitie komt. In dat kader is aandacht gevraagd voor een samenhangende inzet van alternatieve maatregelen om de bereikbaarheid in goede banen te leiden, zoals het beter benutten van bestaande netwerken, fietsmaatregelen en inzet op doorfietsroutes, gedragsmaatregelen, werkgeversaanpak, normerende en fiscale maatregelen.

Vooruitblik komende periode

Op 22 januari 2024 worden de uitkomsten van het Bestuurlijk Overleg MIRT besproken door de nieuwe Tweede Kamer. Daarnaast is het wachten op het nieuwe kabinet en coalitieakkoord over welke proces- en investeringsafspraken gemaakt kunnen worden in BO Leefomgeving en BO MIRT 2024.

Brief vanuit het Rijk naar de Kamer

Meer informatie vindt u in de kabinetsbrief ² met enkele bijlagen over de besprekingen tijdens het BO MIRT naar de Tweede Kamer is verzonden op 13 november.

Met vriendelijke groet,

Fleur van der Kleij
Roland Boom

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/11/13/bos-mirt-november-2023-en-moties-en-toezeggingen-mirt>